

voorbeeld toelatingstoets pabo 2016

Geschiedenis

toetsinformatie

aantal opgaven: 60 meerkeuzevragen
afnameduur 90 minuten
(met een dyslexieverklaring: 30 minuten verlenging)

toetsresultaat

Je kunt de gemaakte voorbeeld toelatingstoets pabo Geschiedenis nakijken met behulp van het Geschiedenis antwoordbestand. Het aantal goed beantwoorde opgaven bepaalt je totaalscore op de voorbeeldtoets.

De voorlopige richtlijn op de voorbeeldtoets toelatingstoets Geschiedenis is: geslaagd bij 40 van de 60 opgaven goed.

LET OP: aan dit aantal opgaven goed kan voor de toelatingstoets pabo Geschiedenis geen enkel recht ontleend worden.

Deze toets is in opdracht van de MBO Raad ontwikkeld door Cito.

© MBO Raad, 2016. Alle rechten voorbehouden.

NB: Cito (uitgever van deze toets) heeft ernaar gestreefd de auteursrechten van het in deze toetsen gebruikte materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen via het e-mailadres: toelatingstoetspabo@cito.nl.

vraag 1 Historische kaart

Welk gebied staat op de kaart aangegeven?

- A** het Romeinse Rijk rond 250
- B** de veroveringen van de islam rond 750
- C** de verspreiding van het christendom rond 850
- D** het gebied van de kruisvaarders rond 1250

vraag 2 De Beemster

Op deze kaart staat het meer De Beemster. In 1607 besloot een groep kooplieden uit Amsterdam het meer droog te laten leggen. Rond die tijd werden ook andere meren drooggelegd.

Hoe werd de grond die daardoor beschikbaar kwam gebruikt?

- A** als bouwgrond voor huizen
- B** als landbouwgrond
- C** als turfafgraving
- D** als verdedigingslinie

vraag 3 Opgraving

In 1957 werden er bij de aanleg van een woonwijk sporen van prehistorische boeren gevonden. De sporen zijn ongeveer 7000 jaar oud.

Waar op de kaart kunnen deze sporen gevonden zijn?

- A** bij A
- B** bij B
- C** bij C
- D** bij D

vraag 4 Willem van Oranje

In 1567 stuurde de koning van Spanje een leger naar de Nederlanden. Willem van Oranje vluchtte naar Duitsland. Hij was namelijk bang dat hij gearresteerd zou worden omdat hij ongehoorzaam was geweest aan de koning.

In welk opzicht was Willem ongehoorzaam geweest?

- A** Hij had geen belasting aan de koning betaald.
- B** Hij had geweigerd de protestanten te vervolgen.
- C** Hij had meegedaan aan het vernielen van katholieke kerken.
- D** Hij had opgeroepen om de koning van Spanje af te zetten.

vraag 5 Warschaupact

Op de kaart staan de landen afgebeeld die deel uitmaakten van het Warschaupact. Deze organisatie werd in 1955 opgericht en heeft tot 1991 bestaan.

Met welke organisatie is het Warschaupact gezien zijn doelstelling het best te vergelijken?

- A** met de Europese Unie
- B** met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal
- C** met de NAVO
- D** met de Verenigde Naties

vraag 6 Kruistochten

In de middeleeuwen werden er meerdere kruistochten georganiseerd naar het Midden-Oosten. Het doel was de plaatsen te veroveren waar veel christelijke pelgrims naartoe gingen.

Rond welke tijd werd de eerste kruistocht georganiseerd?

- A** rond 500
- B** rond 800
- C** rond 1100
- D** rond 1400

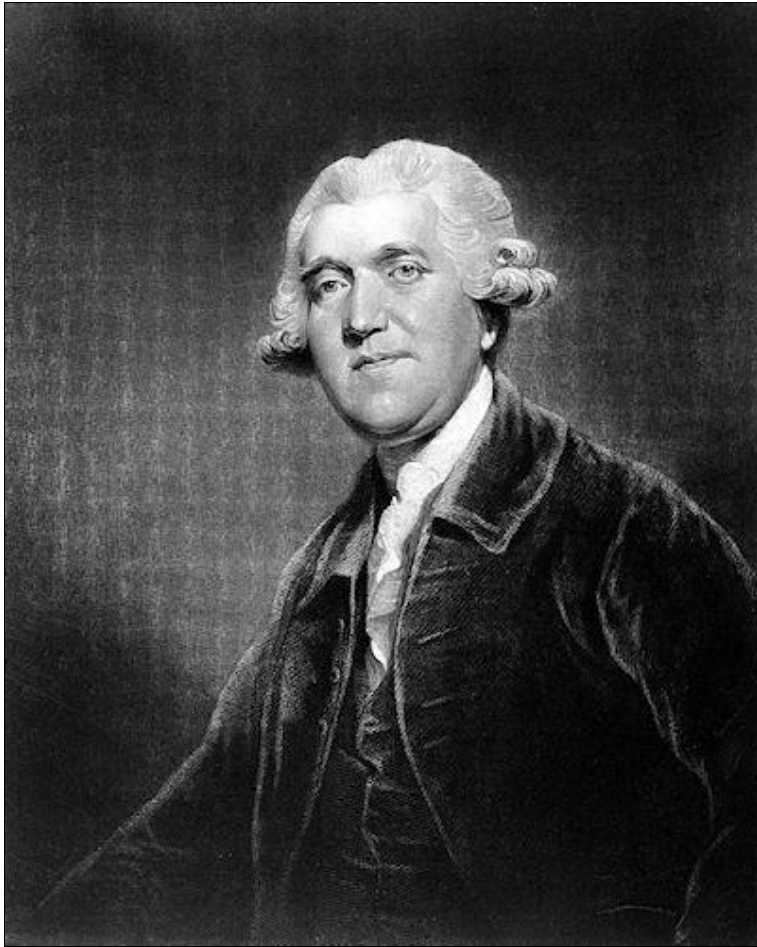
vraag 7 Citaat uit 1919

“Door de afspraken uit het Verdrag van Versailles moeten wij de kosten van de grote oorlog van 1914-1918 betalen. Het is een onrechtvaardig verdrag dat ongedaan moet worden gemaakt!”

In welk land werd het vredesverdrag van Versailles in die tijd door veel mensen zo ervaren?

- A** in de Verenigde Staten
- B** in Duitsland
- C** in Groot-Brittannië
- D** in Rusland

vraag 8 Abolitionist

De Engelsman Josiah Wedgwood (1730-1795) was een bekende abolitionist. Dat woord komt van het Engelse 'to abolish' dat afschaffen betekent.

Wat wilden de abolitionisten afschaffen?

- A** de kinderarbeid
- B** de ongelijkheid tussen man en vrouw
- C** de slavernij
- D** het kolonialisme

vraag 9 Kunstwerken

1 grotschildering
in Frankrijk

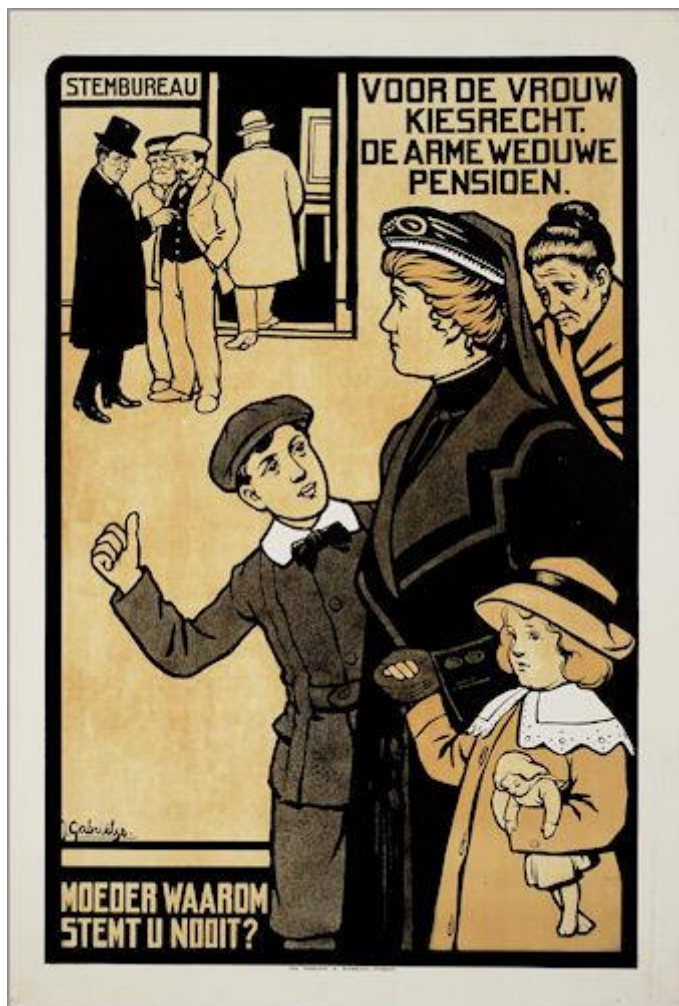
2 beeldje van kalksteen
gevonden in Oostenrijk

Deze twee kunstwerken zijn gemaakt in de prehistorie.

Welke van de twee kunstwerken kan gemaakt zijn door prehistorische jager-verzamelaars?

- A** 1 en 2
- B** alleen 1
- C** alleen 2
- D** geen van beide

vraag 10 Poster voor vrouwenkiesrecht

Op deze poster vraagt een jongen: "Moeder, waarom stemt u nooit?"

Op de achtergrond zijn mannen te zien die wel mogen stemmen.

Hieronder staan vier verkiezingen die gehouden werden tussen 1917 en 1925.

Bij welke verkiezingen mochten voor het eerst zowel mannen als vrouwen stemmen?

- A** bij de verkiezingen van 1917
- B** bij de verkiezingen van 1918
- C** bij de verkiezingen van 1922
- D** bij de verkiezingen van 1925

vraag 11 Karel V

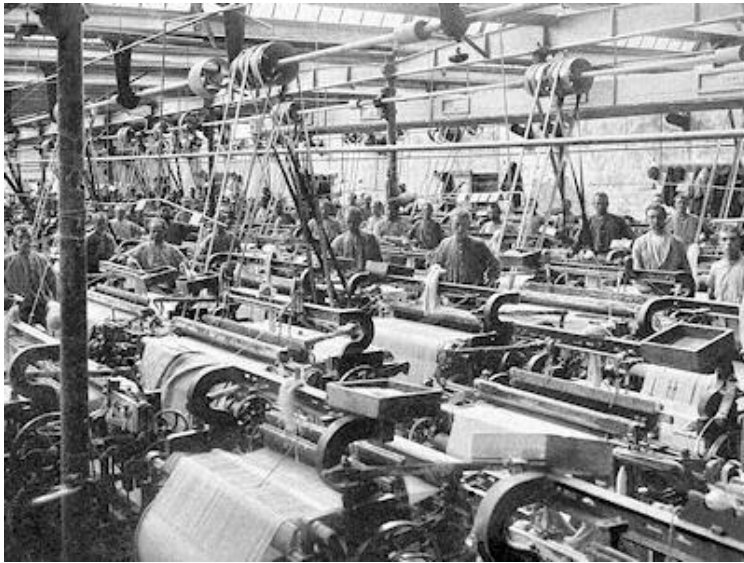

Van keizer Karel V werd gezegd dat hij een rijk had waar de zon nooit onderging. Dat had te maken met de koloniën die hij buiten Europa in bezit had.

In welk werelddeel lagen de koloniën van Karel vooral?

- A** in Afrika
- B** in Amerika
- C** in Azië

vraag 12 Weverij in 1895 in Enschede

Hoe werden in de tijd rond 1895 de machines in dit soort weverijen aangedreven?

- A** met elektriciteit
- B** met stoomkracht
- C** met waterkracht
- D** met windkracht

vraag 13 Uit de krant

‘Archeologen hebben in Nederland tijdens een opgraving gereedschappen van vuursteen opgegraven. Ze denken dat de voorwerpen dateren uit 4500 v.C.’

Een lezer van de krant vraagt zich af of de voorwerpen van jager-verzamelaars of van prehistorische boeren zijn geweest.

Welke juiste conclusie kan hij uit de bovenstaande informatie trekken?

- A** De voorwerpen zijn van jager-verzamelaars geweest, want alleen zij gebruikten vuurstenen voorwerpen.
- B** De voorwerpen zijn van prehistorische boeren geweest, want in die tijd waren er geen jager-verzamelaars meer in ons land.
- C** Op basis van deze informatie is niet met zekerheid te zeggen van wie deze gereedschappen geweest zijn.

vraag 14 Radio's inleveren

In 1943 moesten de Nederlanders van de Duitse bezetter hun radio's inleveren.

**Wat wilden de Duitsers hiermee vooral voorkomen?
Ze wilden vooral voorkomen dat...**

- A** mensen de radio's zouden ombouwen tot zendapparatuur omdat ze dan informatie konden geven aan de Geallieerden.
- B** mensen de toespraken van Hitler zouden horen omdat die alleen voor Duitsers bedoeld waren.
- C** mensen naar nieuwsberichten uit Engeland zouden luisteren omdat die niet gecensureerd waren.
- D** mensen van jazzmuziek zouden genieten omdat de Duitsers dat 'ontaarde' muziek vonden.

vraag 15 Standbeeld van een geleerde

Het beeld van de geleerde op de foto heeft een model van het zonnestelsel in zijn handen. In dat model draaien de planeten om de zon. Deze geleerde was de bedenker van dit model.

Van welke geleerde is dit standbeeld?

- A** van Christiaan Huygens
- B** van Galileo Galilei
- C** van Nicolaas Copernicus

vraag 16 Uit een geschiedenisboek

'Een groot deel van de slaven werkte in het huishouden. Ze voerden allerlei taken uit, zoals die van kapper, butler, kok, dienstmeid, leraar, secretaris, boekhouder en arts. Sommige slaven waren dus hoogopgeleid. Een rijk huishouden had wel honderden slaven in dienst. Soms werden slaven vrijgelaten als beloning voor hun diensten.'

Over welke situatie gaat deze tekst?

- A** over het leven van de Romeinen rond 100
- B** over het hofstelsel onder Karel de Grote rond 800
- C** over de Portugese en Spaanse koloniën rond 1600

vraag 17 Schuilkerk in Amsterdam

In het huis links van de steeg was een bekende Nederlandse schuilkerk gevestigd. Deze heette: 'Ons lieve Heer op Solder'. Katholieken mochten alleen in zulke schuilkerken bijeenkomen.

Wanneer kwam er in Nederland een officieel eind aan de verplichting voor katholieken om gebruik te maken van schuilkerken?

- A** rond 1600
- B** rond 1700
- C** rond 1800
- D** rond 1900

vraag 18 Srebrenica

In de jaren negentig van de twintigste eeuw ontstond oorlog in het toenmalige Joegoslavië. In 1995 werden afspraken gemaakt tussen de vechtende partijen. Een vredesmacht, waar ook Nederlandse troepen deel van uitmaakten, moest erop toezien dat deze afspraken werden nagekomen.

Namens welke organisatie handelden deze vredestroepen?

- A** namens de Europese Unie
- B** namens de NAVO
- C** namens de Verenigde Naties

vraag 19 Bestuur van Gouda

Rond 1450 werd Gouda bestuurd door een groep burgemeesters. Samen met de leden van de Vroedschap konden zij belangrijke beslissingen nemen. Meerdere steden werden in die tijd zo bestuurd.

Wie bepaalde er wie in het bestuur van een middeleeuwse stad kwam?

- A** alle inwoners van de stad samen door middel van verkiezingen
- B** de edelman in wiens gebied de stad lag
- C** de rijke burgers van de stad onderling

vraag 20 De eerste foto

Deze foto maakte de Fransman Joseph Niépce uit zijn raam. Hij had daar acht uur belichting voor nodig. Het is de oudste bewaard gebleven foto.

In welk jaar is deze foto gemaakt?

- A** in 1726
- B** in 1776
- C** in 1826
- D** in 1876

vraag 21 Hunebed

In Drenthe zijn tientallen hunebedden te vinden.

Door welk volk zijn deze hunebedden gebouwd?

- A** door rendierjagers rond 10.000 v.C.
- B** door Bandkeramiekers rond 5000 v.C.
- C** door het Trechterbekervolk rond 3000 v.C.
- D** door de Bataven rond 50

vraag 22 Spinoza

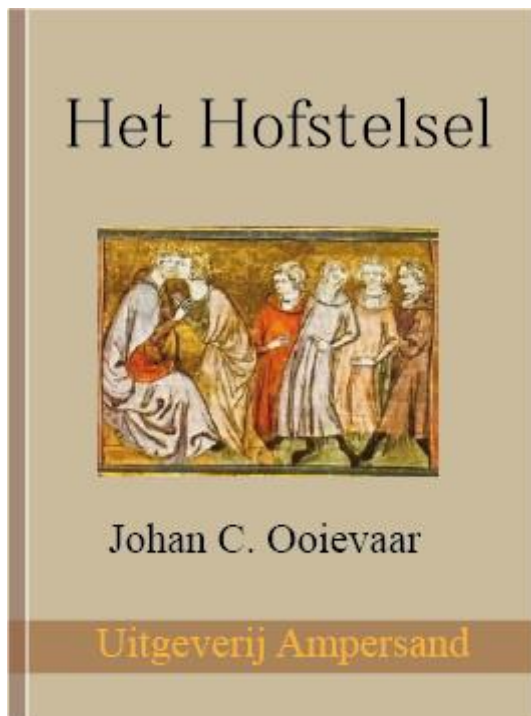

Baruch Spinoza (1632-1677) was een belangrijk persoon uit de Nederlandse geschiedenis.

Waardoor is Spinoza vooral bekend geworden?

- A** Hij was een filosoof die schreef over hoe mensen het best konden leven.
- B** Hij was een raadspensionaris die leiding gaf aan de handelsoorlogen tegen Engeland.
- C** Hij was een rechtsgeleerde die schreef over het recht in tijden van oorlog.
- D** Hij was een uitvinder die onder meer het slingeruurwerk uitvond.

vraag 23 Een geschiedenisboek

Over de leefwijze van welke groep zal dit boek ongetwijfeld informatie geven?

Over de leefwijze van ...

- A** gildemeesters.
- B** horigen.
- C** kooplieden.
- D** monniken.

vraag 24 Uit een tekst over de tijd van steden en staten

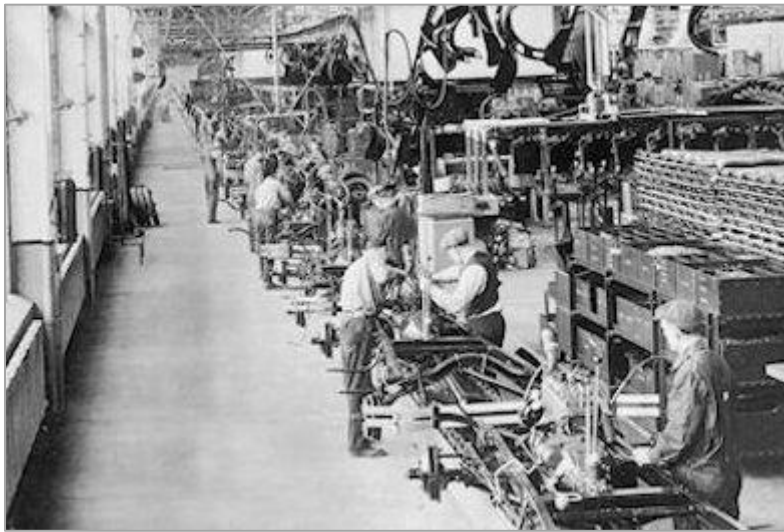
Uit een tekst over de tijd van steden en staten:

'In een middeleeuwse stad waren er regels waar werklieden zich aan moesten houden. Zo werd gecontroleerd of de producten die zij maakten van voldoende kwaliteit waren. Soms mochten werklieden bepaalde producten niet meer maken omdat er anders te veel van zouden zijn en de prijzen te laag zouden worden.'

Welke stedelijke functionarissen stelden dit soort regels op?

- A** de burgemeesters
- B** de leden van een vroedschap
- C** de meesters van een gilde
- D** de schout en de schepenen

vraag 25 Arbeiders

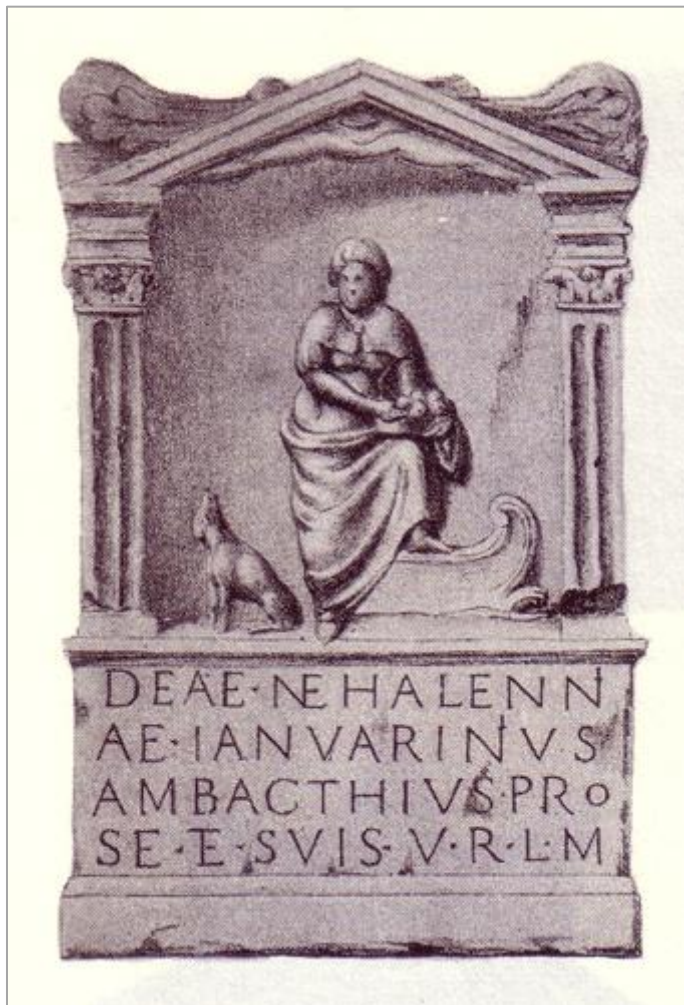

In de tijd van burgers en stoommachines ontstond een nieuwe beroepsgroep: die van de fabrieksarbeiders. Fabrieksarbeiders werkten vaak onder moeilijke omstandigheden.

Welke politieke stroming die in die tijd is ontstaan, had als belangrijkste doel om de situatie van arbeiders te verbeteren?

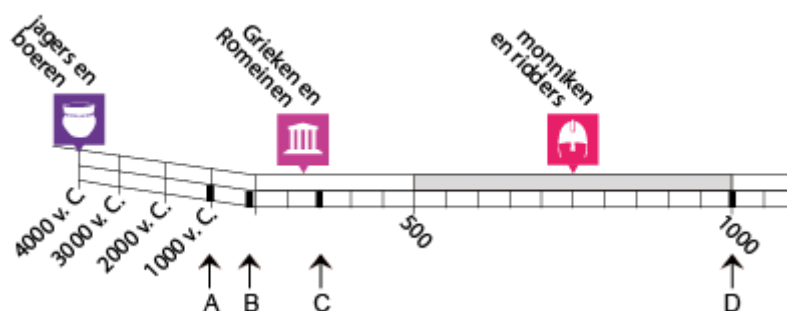
- A** de confessionelen
- B** de liberalen
- C** de nationaalsocialisten
- D** de socialisten

vraag 26 Tekening van een altaarsteen

Dit is een altaarsteen voor een godin die in een bepaalde periode door de toenmalige bewoners van Nederland werd vereerd.

Uit welke tijd kan deze altaarsteen stammen?

- A** uit tijd A
- B** uit tijd B
- C** uit tijd C
- D** uit tijd D

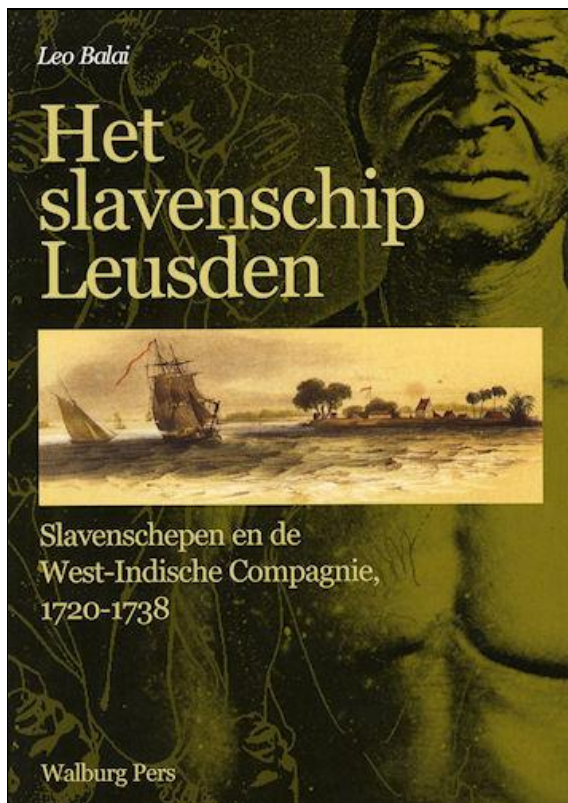
vraag 27 Route naar Indië

Sinds ongeveer 1500 was in Europa de vaarroute naar Indië bekend die langs de kust van Afrika liep. Toen de Nederlanders rond 1600 naar Indië wilden, onderzochten ze of er ook een andere route was die minder gevaarlijk was.

Wat was de belangrijkste reden dat de Nederlanders de route langs Afrika te gevaarlijk vonden?

- A** De route langs Afrika ging door gebieden waar veel stormen voorkwamen.
- B** De route langs Afrika voer langs streken waar gevaarlijke stammen woonden.
- C** De route langs Afrika was te lang voor de voorraad voedsel aan boord.
- D** De route langs Afrika werd ook bevaren door vijandige Spaanse en Portugese schepen.

vraag 28 Boek over een slavenschip

In 1738 raakte het WIC-schip 'Leusden' vlak voor de eindbestemming lek en zonk. De bemanning wist zich te redden maar alle slaven in het ruim kwamen om.

Op welk van de volgende plekken zou het wrak van de 'Leusden' kunnen liggen?

- A** in de monding van de Marowijnerivier in Suriname
- B** voor de kust bij Hastings in Engeland
- C** bij Kaap de Goede Hoop in Zuid-Afrika
- D** voor de kust van West-Australië

vraag 29 Razzia in Goes

Tijdens de Bezetting hielden de Duitsers regelmatig razzia's. Daarbij werd een straat afgezet en werden de huizen in die straat doorzocht.

Waar waren de Duitse soldaten tijdens zulke razzia's vooral naar op zoek?

- A** naar geld en kostbaarheden
- B** naar onderduikers
- C** naar verboden radio's
- D** naar wapens

vraag 30 Standenmaatschappij

Op deze middeleeuwse afbeelding staan de drie standen: geestelijkheid, adel en boeren.

Hoe groot waren in die tijd de standen ongeveer ten opzichte van elkaar?

- A** 10% van de mensen hoorde bij de adel en geestelijkheid, de rest bij de boeren.
- B** 50% van de mensen hoorde bij de adel en de geestelijkheid, de rest bij de boeren.
- C** De drie standen waren ongeveer even groot.

vraag 31 Staatsvormen in Nederland

Hieronder staan drie staatsvormen die tussen 1750 en 1850 in het gebied van het huidige Nederland bestaan hebben.

1 De Bataafse Republiek, met de Nationale Vergadering als volksvertegenwoordiging.

2 Het Koninkrijk Holland, onder koning Lodewijk Napoleon.

3 De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, waarin elk gewest vertegenwoordigd was in de Staten-Generaal.

Wat is de volgorde waarin deze staatsvormen zijn voorgekomen?

- A** 1 -> 3 -> 2
- B** 2 -> 1 -> 3
- C** 3 -> 1 -> 2
- D** 3 -> 2 -> 1

vraag 32 De Nachtwacht

De Nachtwacht is het beroemdste schilderij van de Nederlandse schilder Rembrandt van Rijn.

In welk van de volgende jaren is het geschilderd?

- A** in 1542
- B** in 1642
- C** in 1742
- D** in 1842

vraag 33 Standbeeld in Brugge

Dit standbeeld stelt Pieter de Coninck en Jan Breydel voor. Zij waren de leiders van hun gilde. In 1302 versloegen zij met hun gildeleden een Frans leger in de beroemde Guldensporenslag.

Bij welke bevolkingsgroep zullen deze twee mannen gehoord hebben?

- A** bij de adel
- B** bij de ambachtslieden
- C** bij de boeren
- D** bij de geestelijken

vraag 34 Welvaart in Nederland

In de jaren zestig van de vorige eeuw nam de welvaart in Nederland flink toe.

Welk ontwikkeling speelde daarbij een belangrijke rol?

- A** de aanleg van een haven in Rotterdam
- B** de groei van het toerisme in Amsterdam
- C** de opening van de eerste steenkoolmijnen in Zuid-Limburg
- D** de vondst van aardgas in Groningen

vraag 35 Calvijn

Johannes Calvijn was een bekende godsdienstige denker tijdens de Reformatie.

Welke omschrijving past het best bij hem?

- A** Hij bekritiseerde de katholieke kerk en verdedigde het bestaan van een onafhankelijke protestantse kerk.
- B** Hij riep protestanten en katholieken op zich met elkaar te verzoenen en weer één kerk te vormen.
- C** Hij verdedigde het katholieke geloof en riep op tot vervolging van de protestanten.

vraag 36 Wederopbouw

Bouwvakkers aan het werk in 1946

Na de Tweede Wereldoorlog werd tijdens de zogenaamde Wederopbouw veel geld besteed aan het herstel van de oorlogsschade in de Nederlandse steden.

Aan welke van de volgende steden zal het meeste geld zijn besteed?

- A** aan Amsterdam
- B** aan Den Haag
- C** aan Rotterdam
- D** aan Utrecht

vraag 37 Napoleon

In de tijd dat Napoleon de macht had in Nederland, werden er maatregelen ingevoerd die tot op de dag van vandaag belangrijk zijn gebleven.

Wat is een voorbeeld van een maatregel die door Napoleon is ingevoerd?

- A** Alle kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig.
- B** Alle volwassen mannen krijgen het kiesrecht.
- C** Iedereen die ouder is dan 65 jaar krijgt een uitkering van de staat.
- D** Iedereen meet in kilogrammen en meters.

vraag 38 Ideeën uit de Verlichting

De Verlichting was een beweging van intellectuelen. Hieruit kwamen politieke ideeën voort die in de achttiende eeuw soms in de praktijk werden gebracht.

Welk idee hoort daarbij?
Het idee dat ...

- A** arbeiders via vakbonden inspraak in de politiek moeten krijgen.
- B** de godsdienst de basis van de grondwet moet worden.
- C** de staat bestuurd moet worden door één sterke leider.
- D** voorrechten voor bepaalde groepen moeten worden afgeschaft.

vraag 39 Terpen

Terpen zijn verhogingen in het landschap die gebouwd werden om op te wonen. Sommige terpen zijn duizenden jaren oud.

In welke van de volgende provincies in Nederland zijn veel oude terpen te zien?

- A** in Drenthe
- B** in Friesland
- C** in Zuid-Holland
- D** in Zuid-Limburg

vraag 40 Landschap

1

2

3

4

Twintigduizend jaar geleden zag Nederland er heel anders uit dan nu.

Op welke foto staat een landschap dat vergelijkbaar is met dat van Nederland toen?

- A** op foto 1
- B** op foto 2
- C** op foto 3
- D** op foto 4

vraag 41 De Nederlanden in 1566

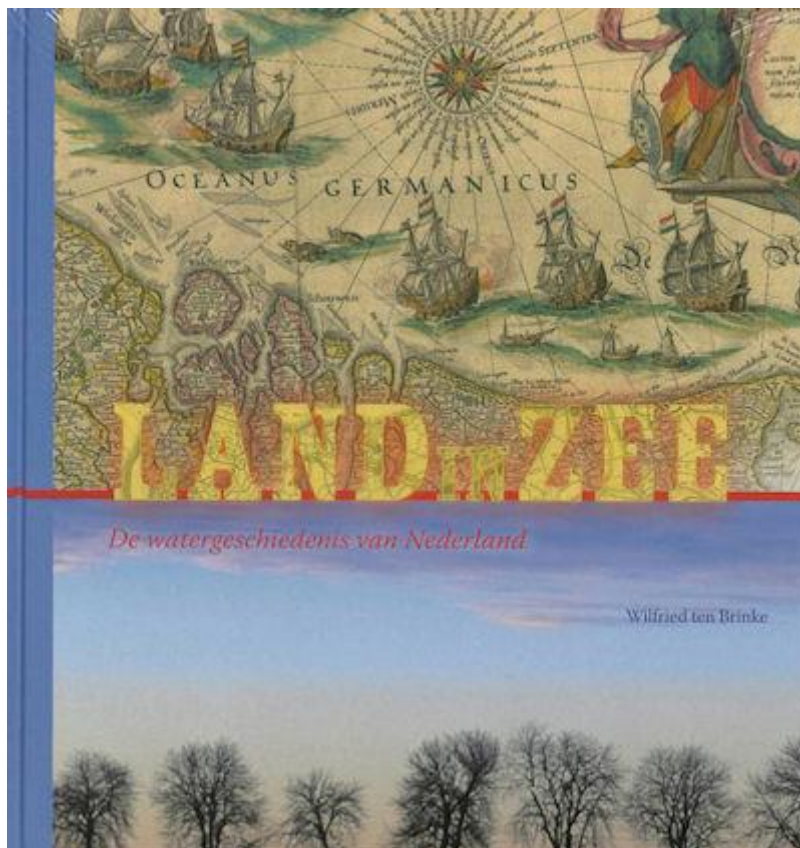

De afgebeelde kaart gaat over het jaar 1566.

Welke omschrijving past het best bij het blauwe gebied op de kaart?

- A** het gebied waar de Spaanse troepen van Alva de baas waren
- B** het gebied waar een dodelijke pestepidemie heerste
- C** het gebied waar het protestantisme de dominante godsdienst was
- D** het gebied waar katholieke kerken werden vernield

vraag 42 Boek over de geschiedenis van de strijd tegen het water

De Nederlanders strijden al eeuwen op allerlei manieren tegen het water. Die manieren worden in dit boek beschreven.

Welke van de volgende manieren werd voor het eerst in de tijd van regenten en vorsten op grote schaal toegepast?

- A** bedijkingen
- B** droogmakerijen
- C** stormvloedkeringen
- D** terpen

vraag 43 Romeins theater

1

2

3

In veel Romeinse steden was een theater te vinden waar toneelstukken werden opgevoerd.

Op welke foto zie je zo'n Romeins theater?

- A** op foto 1
- B** op foto 2
- C** op foto 3

vraag 44 Organisatievormen in de middeleeuwen

In de middeleeuwen ontstonden verschillende nieuwe manieren waarop de samenleving georganiseerd werd.

Hieronder staan drie van zulke organisatievormen:

- 1** de horigheid
- 2** het gildensysteem
- 3** het leenstelsel

Welke van bovenstaande organisatievormen hing sterk samen met de opkomst van de steden?

- A** organisatievorm 1
- B** organisatievorm 2
- C** organisatievorm 3

vraag 45 Aletta Jacobs

Aletta Jacobs was een belangrijke pionier op het gebied van de vrouwenemancipatie. Ook in haar beroep was zij baanbrekend: zij was de eerste vrouw in Nederland die een bepaald beroep uitoefende.

Welk beroep was dat?

- A** hoogleraar
- B** huisarts
- C** minister
- D** piloot

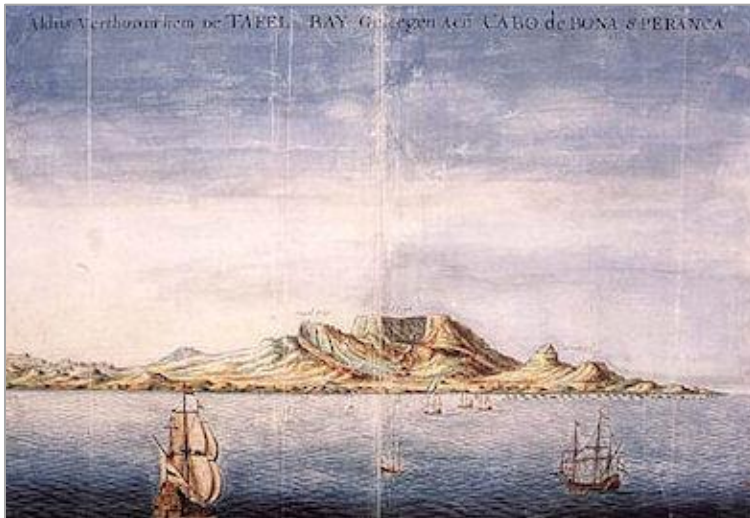
vraag 46 Ontstaan van landbouw

Waar op deze kaart ligt het gebied waar 9000 v.C. de landbouw ontstond?

- A** bij A
- B** bij B
- C** bij C
- D** bij D

vraag 47 Scheepslading

In 1647 verging het Nederlandse schip 'Nieuw Haarlem' op de terugreis in de Tafelbaai bij Kaap de Goede Hoop.

Wat kan onder meer de lading van dit schip geweest zijn?

- A** graan en hout
- B** peper en porselein
- C** slaven en goud
- D** suiker en tabak

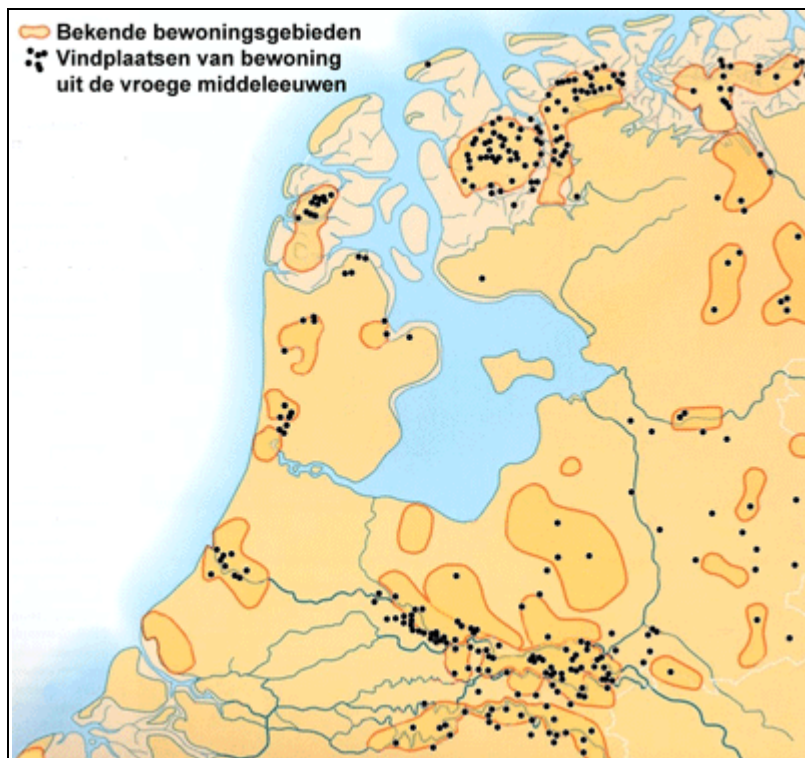
vraag 48 Uit een krant uit 1948

**West-Berlijn over een maand
zonder voedsel**

Waardoor hadden de mensen in Berlijn toen zo weinig voedsel?

- A** De Amerikanen verboden voedselleveringen om de Duitsers te straffen.
- B** De landbouwbedrijven en winkels waren door de oorlog zwaar beschadigd.
- C** De toegangswegen naar Berlijn waren door de Russen afgesloten.
- D** Geld was na de oorlog niets meer waard zodat niemand eten kon kopen.

vraag 49 Bewoning in de vroege middeleeuwen

De kaart laat zien dat de bewoning zich in de vroege middeleeuwen concentreerde op bepaalde plekken.

Waarom woonden mensen juist op die plekken?

- A** Daar was bebouwbare grond waar boeren gewassen konden telen.
- B** Daar waren handelscentra waar mensen allerlei spullen konden kopen.
- C** Daar waren legerplaatsen waar mensen naar toe trokken voor bescherming.
- D** Daar waren werkplaatsen waar veel arbeiders naar toe trokken voor werk.

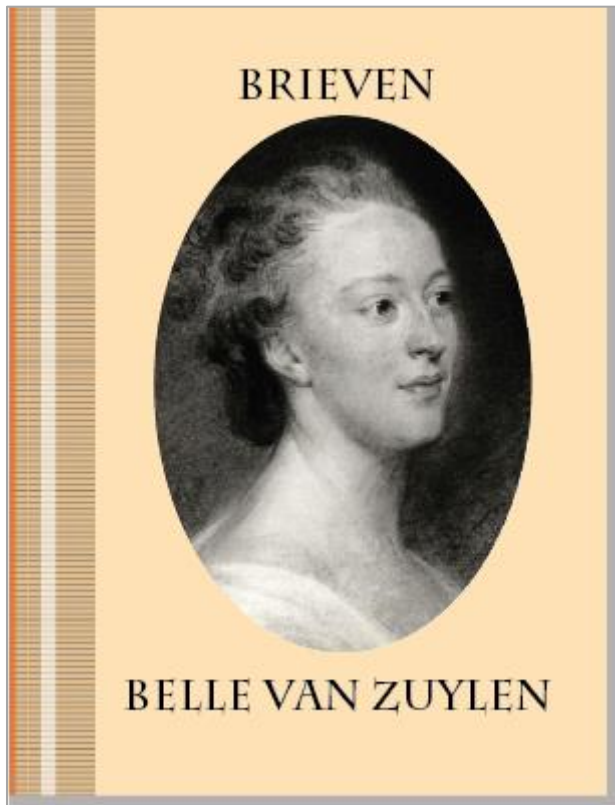
vraag 50 Romeinen en Bataven

De Bataven waren een volksstam die in het deel van ons land woonde dat in de eerste eeuw door de Romeinen veroverd werd.

Hoe reageerden de Bataven op de aanwezigheid van de Romeinen?

- A** De Bataven bleven zich tegen de Romeinen verzetten en hielden zich zoveel mogelijk vast aan hun eigen autonomie.
- B** De Bataven pasten zich aan de komst van de Romeinen aan en leverden hulptroepen voor het Romeinse leger.
- C** De Bataven trokken weg uit hun woongebied en vestigden zich in het deel van het huidige Nederland dat buiten de Romeinse invloedssfeer lag.

vraag 51 Belle van Zuylen

In dit boek staan brieven van Belle van Zuylen (1740-1805), een Nederlandse schrijfster uit de hogere klasse. Veel van haar brieven zijn gericht aan vrienden en familieleden. De brieven in dit boek zijn in het Nederlands vertaald.

In welke taal zal Belle deze brieven oorspronkelijk geschreven hebben?

- A** in het Duits
- B** in het Engels
- C** in het Frans
- D** in het Latijn

vraag 52 Baan om de aarde

De Russische kosmonaut Yuri Gagarin was de eerste mens die met behulp van een raket in een baan om de aarde werd gebracht. Dat was het begin van de bemande ruimtevaart.

In welk jaar vond deze gebeurtenis plaats?

- A** in 1921
- B** in 1941
- C** in 1961
- D** in 1981

vraag 53 Karel de Stoute

Karel de Stoute was hertog van Bourgondië van 1467 tot 1477. Hij voerde in die periode veel oorlogen.

Hoe kwamen vorsten in Europa rond 1500 vooral aan hun soldaten?

- A** Ze huurden soldaten in die voor hen vochten in ruil voor geld.
- B** Ze riepen trouwe edelen op om samen met hen te vechten.
- C** Ze voerden een dienstplicht in voor alle mannen die konden vechten.

vraag 54 Resten van een Romeinse weg

In 2014 legden archeologen in Heerlen resten van een Romeinse weg bloot. Dergelijke wegen zijn in heel het voormalige Romeinse rijk teruggevonden.

Voor wie legden de Romeinen deze wegen in de eerste plaats aan?

- A** voor kooplieden om handelsproducten te vervoeren
- B** voor priesters om het Romeinse geloof te verspreiden
- C** voor soldaten om zich snel door het rijk te verplaatsen
- D** voor toeristen om de verschillende delen van het rijk te bezoeken

vraag 55 Vier maatregelen

Hieronder staan vier maatregelen die tussen 1860 en 1920 in Nederland zijn genomen om de situatie van grote groepen mensen te verbeteren.

Welk van deze maatregelen werd het eerst genomen?

- A** de afschaffing van de slavernij
- B** de invoering van de leerplicht
- C** het algemeen kiesrecht voor mannen
- D** het verbod op kinderarbeid

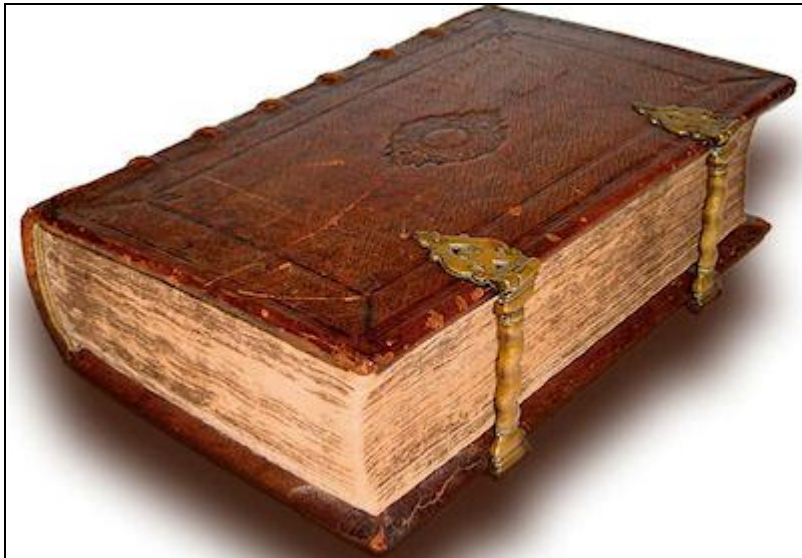
vraag 56 Verkiezingsposter

In welk jaar kan deze poster in Nederland zijn aangeplakt?

- A** in 1937
- B** in 1942
- C** in 1947

vraag 57 De Statenbijbel

De Statenbijbel is de bekendste bijbelvertaling die in Nederland is verschenen. Deze vertaling werd de officiële bijbel van de gereformeerde kerk en was van groot belang voor de ontwikkeling van de Nederlandse taal.

In welk jaar is de Statenbijbel verschenen?

- A** in 1537
- B** in 1637
- C** in 1737
- D** in 1837

vraag 58 Drie voorwerpen in een museum

1

helm van een Viking

2

medaillon van een gilde

3

zwaard van een kruisridder

Juffrouw Karin gaat met haar klas naar een museum over de Nederlandse geschiedenis. Ze bezoekt de afdeling die gaat over de tijd van steden en staten.

Welke van deze voorwerpen zal ze daar aan kunnen treffen?

- A** alleen voorwerp 1 en 2
- B** alleen voorwerp 1 en 3
- C** alleen voorwerp 2 en 3
- D** alle drie de voorwerpen

vraag 59 Willem Drees

Willem Drees was tien jaar lang minister-president van Nederland.

Welke van de volgende maatregelen is ingevoerd door een kabinet van Drees?

- A** Kinderen jonger dan twaalf mogen niet meer werken in fabrieken en werkplaatsen.
- B** Kinderen van zes tot twaalf jaar worden verplicht tot het volgen van onderwijs.
- C** Mensen hebben na hun vijfenzestigste levensjaar recht op een uitkering.
- D** Vrouwen krijgen net als mannen het kiesrecht.

vraag 60 Reconstructie van een gebouw

Dit bouwwerk is een gedeeltelijke reconstructie van een gebouw uit het verleden.

Wat voor gebouw zal dat geweest zijn?

- A** een middeleeuws kasteel
- B** een middeleeuwse kathedraal
- C** een Romeins fort
- D** een Romeinse tempel

einde